

غروب محدودیت‌های برجام در ماه اکتبر وضع تحریم‌ها بدون مکانیسم ماشه

به قلم [هنری ژم \(/fa/experts/hnry-rum/\)](#)، [لوئی دوژی-گرو \(/fa/experts/lwyy-dwzhy-grw/\)](#)

۱۵ اوت ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/iran-deals-october-sunsets-sanctions-without-snapback

العربية (/ar/policy-analysis/afwl-alatfaq-alayrany-fy-tshryn-alawlaktwbr-tzyz-qlqwb- mn-dwn-aadt-frdha/)

درباره نویسنده



[هنری ژم \(/fa/experts/hnry-rum/\)](#)

هنری ژم هموند ارشد انستیتو واشنگتن است و وی قبلاً نایب رئیس بخش تحقیقات و مدیر گلوبال ماکروا ایران و اسرائیل در گروه اوراسیا بوده است



[لوئی دوژی-گرو \(/fa/experts/lwyy-dwzhy-grw/\)](#)

لوئی دوژی-گرو هموند مهمان در انستیتو در سالهای ۲۰۲۱-۲۰۲۲ و دیپلماتی فرانسوی است



تحلیل کوتاه

در مواجهه با انقضای قریب‌الوقوع تحریم‌های سازمان ملل اتحادیه اروپا و بریتانیا تمایلی به کشیدن «ماشه» ندارند اما باید به طور یکجانبه برخی از محدودیت‌های خود را بر تهران تمدید کنند

امسال آمریکا و ایران چندین دور [\(\(https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/06/23/iran-nuclear-deal-prevention\)\)](https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/06/23/iran-nuclear-deal-prevention)

مذاکرات [\(\(https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/06/23/iran-nuclear-deal-prevention\)\)](https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/06/23/iran-nuclear-deal-prevention)

غیرمستقیم [\(\(https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/06/23/iran-nuclear-deal-prevention\)\)](https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/06/23/iran-nuclear-deal-prevention)

داشته‌اند و برای کاهش تنش‌ها و [\(\(https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/06/23/iran-nuclear-deal-prevention\)\)](https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/06/23/iran-nuclear-deal-prevention)

زنده نگه داشتن امید به توافق هسته‌ای نهایی گام‌های متعددی برداشته‌اند با این حال تهران کماکان به رفتار بی‌ثبات‌کننده خود

ادامه داده است از [\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia)

تأمین [\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia)

سلاح [\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia)

[\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia)

برای [\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia)

[\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia)

روسیه [\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia)

به منظور استفاده علیه [\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia)

اوکراین و [\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia)

سرکوب [\(\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia\)\)](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-reactions-wagner-standoff-russia) (coordination-and-creativity

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/risks-maritime-escalation-strait-hormuz> (iran-need-more-coordination-and-creativity) شهروندان در داخل گرفته تا (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/risks-maritime-escalation-strait-hormuz>) توقیف (analysis/risks-maritime-escalation-strait-hormuz) (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/risks-maritime-escalation-strait-hormuz>) کشتی (strait-hormuz) (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/risks-maritime-escalation-strait-hormuz>) های (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/risks-maritime-escalation-strait-hormuz>) تجاری (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/risks-maritime-escalation-strait-hormuz>) در خلیج فارس و دوام تولید (<https://thehill.com/opinion/national-security/3922002-no-deal-no-crisis-is-no-plan-for-iran>) (<https://thehill.com/opinion/national-security/3922002-no-deal-no-crisis-is-no-plan-for-iran>) اورانیوم (<https://thehill.com/opinion/national-security/3922002-no-deal-no-crisis-is-no-plan-for-iran>) (<https://thehill.com/opinion/national-security/3922002-no-deal-no-crisis-is-no-plan-for-iran>) غنی (<https://thehill.com/opinion/national-security/3922002-no-deal-no-crisis-is-no-plan-for-iran>) شده (<https://thehill.com/opinion/national-security/3922002-no-deal-no-crisis-is-no-plan-for-iran>) با (<https://thehill.com/opinion/national-security/3922002-no-deal-no-crisis-is-no-plan-for-iran>) عیار (<https://thehill.com/opinion/national-security/3922002-no-deal-no-crisis-is-no-plan-for-iran>) بالا (<https://thehill.com/opinion/national-security/3922002-no-deal-no-crisis-is-no-plan-for-iran>) . این گونه اقدامات بر

تردیدها درباره تعهد ایران به کاستن از تنش صحنه می‌گذارد.

در ۱۸ اکتبر رشته‌ای از ضرب‌الاجل‌های برجام تنش‌های سیاست غرب با ایران را به شدت برجسته خواهد کرد. گرچه واشنگتن و تهران دیگر به شروط توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ پایبند نیستند. برخی از عناصر آن به صورت خودکار عملی می‌شود. از جمله انقضای برنامه ریزی شده برخی از تحریم‌ها و محدودیت‌ها در عرض کمتر از سه ماه آینده. حالا که «مکانیسم ماشه» (بازگشت کامل تحریم‌ها) از گزینه‌های مذاکره ظاهراً کنار گذاشته شده. اتحادیه اروپا و بریتانیا برای اطمینان از اینکه ایران از کاهش ناموجه تحریم‌ها سود نمی‌برد. باید گام‌های دیگری بردارند.

نگرانی‌ها درباره مکانیسم ماشه

برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) و پیرو آن قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل تاریخ‌هایی را برای انقضای اکثر محدودیت‌های تعیین شده علیه ایران مقرر کرده است. دولت‌های اروپایی برای جلوگیری از انقضای این محدودیت‌ها می‌توانند روندی موسوم به «مکانیسم ماشه» را (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/snapback-sanctions-iran-more-bark-bite>) آغاز

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/snapback-sanctions-iran-more-bark-bite>) کنند.

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/snapback-sanctions-iran-more-bark-bite>) که قطعنامه‌های قبلا

منقضی شده سازمان ملل علیه ایران را دوباره فعال کند. برجام را محو سازد و تمام تحریم‌های معاف شده ناشی از توافق برجام را دوباره اعمال کند. با این حال اگر ایران دست به تنش‌های بزرگ تازه نزند بسیار بعید است طرف‌های اروپایی برجام بریتانیا فرانسه و آلمان به این سیاست روی کنند. (به لحاظ حقوقی تصمیم به عهده این سه کشور است چون آمریکا در سال ۲۰۱۸ از برجام خارج شد ولی در عمل اقدامات سه کشور با اقدامات واشنگتن هماهنگ می‌شود.)

در واقع اروپا در حال حاضر حفظ تهدید ماشه را مفیدتر از چکاندن ماشه (بازگشت واقعی تحریم‌ها) می‌داند با این استدلال که

نگرانی‌های تهران درباره فعال‌سازی مجدد تحریم‌ها به بازدارندگی آن از (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/infographic-visual-guide-understanding-uranium-enrichment-process>) غنی

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/infographic-visual-guide-understanding-uranium-enrichment-process>)

[warfare-middle-east](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/striking-back-iran-and-rise-asymmetric-warfare-middle-east)) (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/striking-back-iran-and-rise-asymmetric-warfare-middle-east>) سلاح (drone-warfare-middle-east asymmetric-drone-warfare-middle-east) (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/striking-back-iran-and-rise-asymmetric-drone-warfare-middle-east>) های (and-rise-asymmetric-drone-warfare-middle-east back-iran-and-rise-asymmetric-drone-warfare-middle-east) (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/striking-back-iran-and-rise-asymmetric-drone-warfare-middle-east>) ممنوعه (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/striking-back-iran-and-rise-asymmetric-drone-warfare-middle-east>) (east) برای شرکا و نیروهای نیابتی خارجی خود این محدودیت‌ها را به طور مستمر نادیده گرفته است □

محدودیت‌های اتحادیه اروپا و بریتانیا □ مجموعه وسیعی از تحریم‌ها و محدودیت‌های اروپا قرار است در اکتبر برداشته شود:

- محدودیت‌ها علیه افراد و نهادهای دخیل در برنامه‌های موشکی هسته‌ای و دیگر سلاح‌ها از جمله ال‌گوبرداری (یعنی کپی کردن از تحریم‌های سازمان ملل به علاوه فهرست بزرگ‌تری از تحریم‌های مستقل □
 - تحریم‌هایی علیه بیش از ۳۰۰ فرد و نهاد که با اجرای برجام معلق شد همراه با تحریم‌های بخشی دیگر که در آن زمان تعلیق شد □
 - ممنوعیت انتقال «تمام انواع» جنگ‌افزار و تکنولوژی مرتبط با موشک‌های بالستیک به ایران و یا تامین خدمات مرتبط □
 - حریم‌ها علیه معاملات و خدمات مربوط به برخی انواع معین از فلزات و نرم‌افزارها □
 - ممنوعیت ارائه خدمات هوانوردی و دریایی به هواپیماها و شناورهای ایرانی مظنون به دخالت در فعالیتهای غیرقانونی □
- از میان همه اقداماتی که قرار است در اکتبر منقضی شود رفع محدودیت‌های اروپایی احتمالا بیشترین منفعت عملی را برای تهران خواهد داشت □ نهادهایی که تحریم‌هایشان برداشته خواهد شد تولیدکنندگان کلیدی موشک

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-military-drone-program-security-implications-and-policy-responses> بهیاد (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-military-drone-program-security-implications-and-policy-responses>)

(security-implications-and-policy-responses) و هواپیما هستند (مثلا سازمان صنایع هوافضا شرکت صنایع هواپیماسازی ایران گروه صنعتی شهید باکری گروه صنعتی شهید همت). این می‌تواند فرصت‌های تازه‌ای برای خرید سلاح تکنولوژی و قطعات یدکی برای ایران فراهم کند □

اما برخلاف تحریم‌های سازمان ملل انقضای تحریم‌های اروپا به طور خودکار صورت نمی‌گیرد □ بنابراین بروکسل و لندن گزینه‌های عملی برای خنثی‌سازی برخی از این سناریوها در اختیار دارند (پایین را ببینید).

تحریم‌های آمریکا. اگر واشنگتن هنوز یکی از طرف‌های برجام بود ملزم به این می‌شد تا برخی مولفه‌های قوانین تحریمی خود را در ماه اکتبر خاتمه دهد و ده‌ها فرد و نهاد را از فهرست تحریم‌های خود خارج کند □ اما از قرار با خروج آمریکا از برجام این الزامات منتفی است □

الزامات ایران □ تا روز انتقال ایرانی‌ها ملزم هستند که «پروتکل الحاقی» را به طور رسمی تصویب کنند که نظام بازرسی پیشرفته آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است و تحت برجام موقتا اعمال می‌شد. با این حال ایرانی‌ها دیگر این پروتکل را حتی به طور موقت اجرا نمی‌کنند بنابراین به‌موقع هم آن را تصویب نخواهند کرد □

توصیه‌ها

با توجه به سیاست‌های بی‌ثبات‌کننده ایران که در بالا اشاره شد دولت‌های اروپایی به دلایل فراوان ممکن است به این نتیجه برسند که رفع تحریم‌ها ظرف کمتر از سه ماه آینده عملی نیست □ اما با توجه به اینکه مکانیسم ماشه سازمان ملل هم دیگر جزو گزینه‌های مذاکره نیست باید یک راه‌حل میانی پیدا کنند □

مقامات اروپایی مایل اند اقدامات‌شان را در چارچوب برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ انجام دهند □ بنابراین ممکن است ابتدا سازوکار حل اختلاف برجام را پیگیری کنند که به یک طرف اجازه می‌دهد مسئله‌ای حل نشده را «به عنوان دلیلی برای توقف اجرای تعهدات خود... به طور کامل یا جزئی» محسوب کند □ آن‌ها قبلا این سازوکار را در سال ۲۰۲۰ در پاسخ به افزایش تنش هسته‌ای ایران فعال کردند گرچه در آن زمان هیچ‌گونه اقدام متقابل انجام ندادند □ در این چارچوب آن‌ها می‌توانند بعد از روز انتقال بیشتر محدودیت‌ها را کماکان دست‌نخورده بگذارند □ حفظ محدودیت‌های اروپایی مرتبط با تحریم‌های سازمان ملل امری پیچیده‌تر و احتمالا مستلزم وضع قوانین در سطح اروپا خواهد بود اما در فضای جاری تنش‌های گسترده‌تر با ایران به نظر می‌رسد چنین اقداماتی قابل اجرا باشد □

مقامات اروپایی افزون بر حفظ محدودیت‌های جاری باید سیاست روز انتقال خود را با تلاش‌های تازه برای برجسته کردن موضوع توسعه



تحليل کوتاه

درگیری میان واحدهای شمالی حشد شعبی و وساطت نیروی قدس سپاه پاسداران

۱۵ اوت ۲۰۲۳

♦
مایکل نایتز,
امیر الکعبی,
حمدي ملك

(/policy-analysis/drgyry-myan-wahdhay-shmaly-hshd-shby-w-wsatt-nyrwy-qds-spah-pasdaran/)



BRIEF ANALYSIS

Closing Washington's China Gap with Middle East Partners

اوت ۲۰۲۳ ۱۳

♦
Michael Singh

(/policy-analysis/closing-washingtons-china-gap-middle-east-partners)



BRIEF ANALYSIS

Bridging the U.S.-Iraq Business Gap

اوت ۲۰۲۳ ۱۳

♦
Mais Abbas Abousy,
Amer Aladhadh,
Safwan Al-Amin

(/policy-analysis/bridging-us-iraq-business-gap)

TOPICS

(/policy-analysis/mn-ashah/) منع اشاعه

(/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

REGIONS & COUNTRIES

